

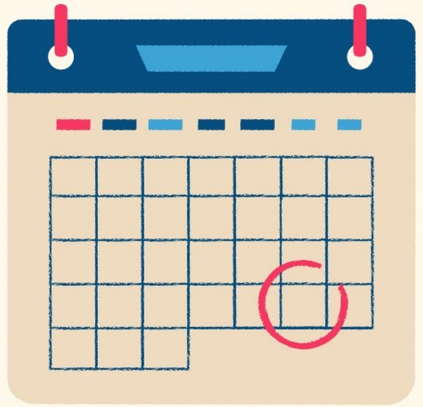
Академічна доброчесність

Академічна доброчесність

Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб’єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності (ст. 1 Закону України «Про академічну доброчесність»)

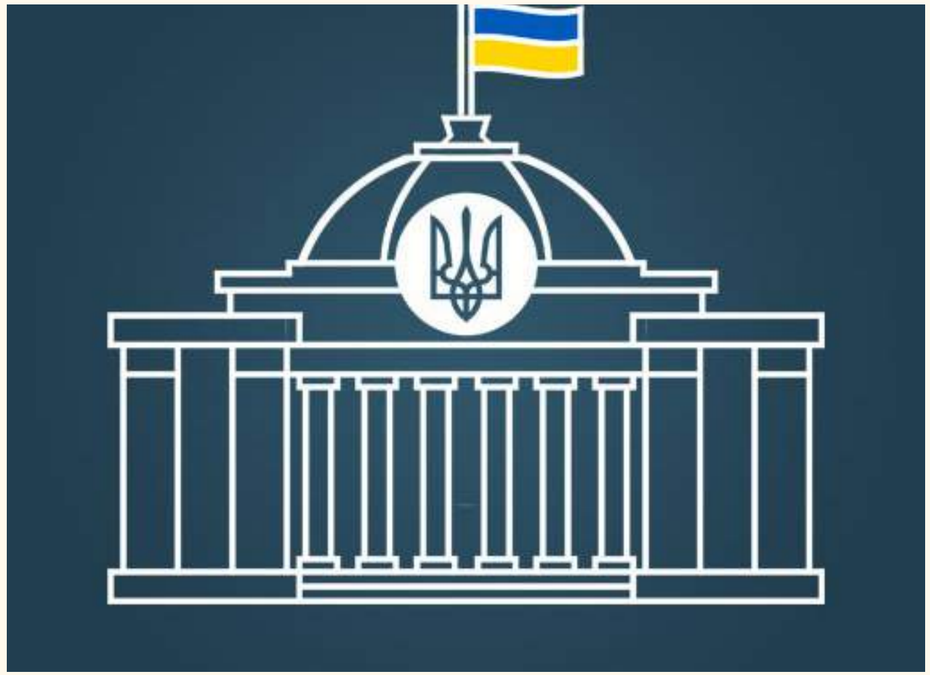

Сайт Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Сайт Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (вкладка: академічна доброчесність): https://karazin.ua/universitet/akademichna-dobrochesnist/?utm_source=chatgpt.com

Система забезпечення академічної доброчесності

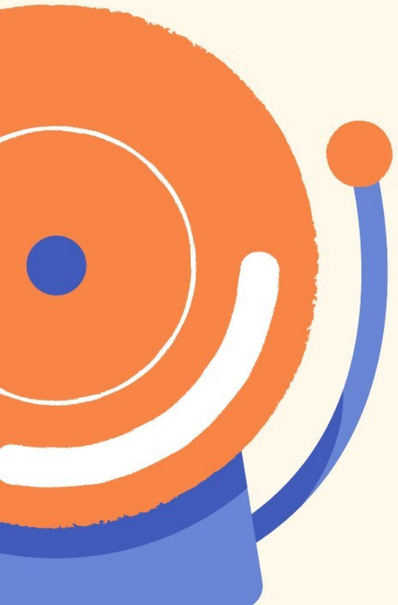
- Конституція України
- Закон України «Про академічну доброчесність»
- Закон України «Про освіту»
- Закон України «Про вищу освіту»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

- Закони України
«Про професійну освіту»,
«Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту»,
«Про позашкільну освіту»,
«Про наукову і науково-технічну діяльність»

Нормативні документи Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

- Кодекс академічної доброчесності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у новій редакції
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності
- Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та про уповноважених з питань академічної доброчесності
- Порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності

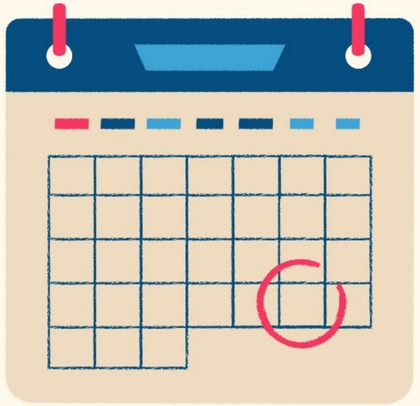
Сфера дії Закону України «Про академічну доброчесність»

Відповідно до статті 2 цей закон поширюється на суспільні відносини, що виникають у зв’язку з провадженням академічної діяльності, яка охоплює:
наукову, науково-педагогічну, педагогічну, викладацьку діяльність;
навчальну діяльність здобувачів освіти;
освітню діяльність закладів освіти, наукових установ;
створення, виконання та оцінювання проектів у сфері освіти і науки;
створення, рецензування, наукове редагування академічних творів;
вступні випробування у закладах освіти (наукових установах);
проведення олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки та участь у таких заходах (далі - конкурси);
присудження наукових ступенів і ступенів освіти, присвоєння вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій, обрання дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України;
здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;
атестацію наукових працівників;
державну атестацію наукових установ і закладів вищої освіти у частині провадження ними наукової і науково-технічної діяльності;
здійснення наукової і науково-технічної експертизи.

Суб'єкти академічної діяльності

- педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені;
- здобувачі освіти, вступники;
- учасники та організатори конкурсів;
- експерти у сфері освіти і науки;

Суб’єкти функціонування системи академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

- Вчена рада Університету
- Ректор Університету
- Група сприяння академічній доброчесності
- Комісія з питань академічної доброчесності
- Уповноважені з академічної доброчесності

Базові цінності академічної доброчесності

- чесність суб’єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
- довіра до результатів академічної діяльності інших осіб;
- повага до честі й гідності своєї та інших членів академічної спільноти;
- справедливість у ставленні суб’єктів академічної діяльності один до одного;

- відповідальність суб’єктів академічної діяльності;
- стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності;
- рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності;
- сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності

(ч. 2 ст. 4 Закону України «Про академічну доброчесність»)

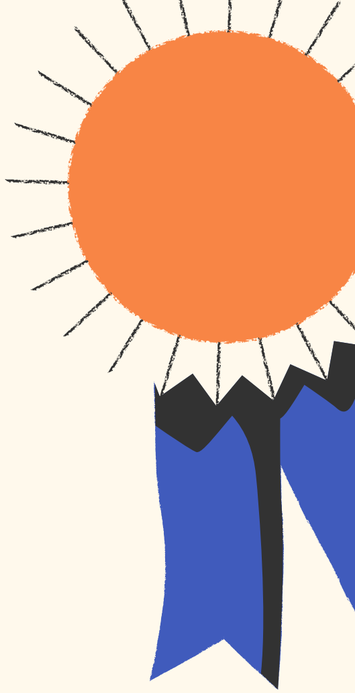

Принципи академічної доброчесності

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів (ч. 3 ст. 4 Закону України “Про академічну доброчесність”).

Обов’язки педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників

1

- стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;
- формувати завдання, що сприяють творчому підходу здобувача освіти до їх виконання;

2

- уникати завдань для здобувачів вищої освіти, що полягають у відтворенні загальнодоступної інформації;
- припиняти виявлені ним порушення академічної доброчесності здобувачами освіти;

3

- застосовувати до здобувачів освіти виховні заходи реагування на порушення академічної доброчесності;
- притягувати здобувача освіти до академічної відповідальності у випадках і порядку, визначених внутрішніми актами (ч. 2 ст. 13 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Обов’язки батьків та законних представників неповнолітніх здобувачів освіти

- формувати у своїх дітей усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- заохочувати та стимулювати своїх дітей до дотримання ними академічної доброчесності;
- сприяти дотриманню дітьми академічної доброчесності (ч. 3 ст. 13 Закону «Про академічну доброчесність»).

Обов'язки здобувачів освіти

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

- у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного пвтора

- академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання (ст. 7 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Ознаки порушення академічної доброчесності

1) обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;
2) несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:
- порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;
- упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;
- застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;
- надання або отримання незаслуженої пере
3) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов’язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;
4) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).ваги

Основні порушення академічної доброчесності (стаття 18 п.1 ЗУ «Про академічну доброчесність»)

1) відчуження авторства;
2) академічний плагіат;
3) приписування авторства;
4) самоплагіат;
5) фабрикація;
6) фальсифікація;
7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

8) недоброчесне оцінювання;
9) несамостійне виконання завдання;
10) недозволена допомога;
11) академічний саботаж;
12) схиляння до порушення академічної доброчесності;
13) інституційні порушення академічної доброчесності.

Превентивні заходи, спрямовані на утвердження принципів академічної доброчесності

- інформування учасників академічної діяльності про принципи та правила академічної доброчесності;
- консультації та методична підтримка;
- проведення лекцій, тренінгів, семінарів, круглих столів та інших освітніх заходів;
- розвиток культури доброчесного навчання, викладання, наукової, інноваційної та творчої діяльності;
- поширення рекомендацій і методичних матеріалів;
- формування навичок академічного письма, правильного цитування та оформлення посилань;
- запобігання академічному плагіату та іншим порушенням;
- виявлення та мінімізація ризиків порушення академічної доброчесності.

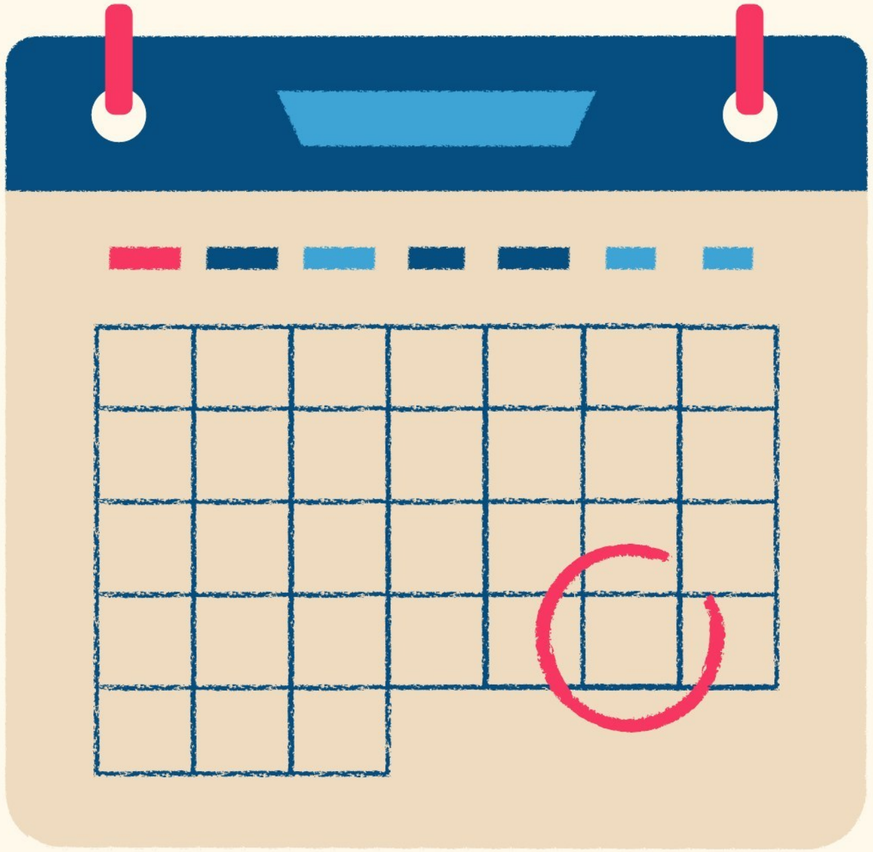
Порядок розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності має визначати:

- процедуру ініціювання розгляду повідомлення;
- процедуру повідомлення особи, стосовно якої надійшло повідомлення, та заявника чи його представника (за наявності) про початок розгляду повідомлення;
- етапи і строки розгляду повідомлення та прийняття рішення про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності (не більше шести місяців з дня реєстрації повідомлення);
- процедуру залучення зовнішніх експертів, врегулювання конфлікту інтересів, забезпечення участі заінтересованих осіб у розгляді відповідного питання, дотримання прав осіб, які можуть зазнати негативних наслідків;
- процедуру прийняття рішення щодо притягнення особи до академічної відповідальності та/або застосування інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності;
- визначення уповноваженого органу (уповноваженої особи) або процедуру створення такого уповноваженого органу (призначення уповноваженої особи) (ч. 3-4 ст. 37 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна визначає:

- порядок подання та реєстрації повідомлень;
- права та обов’язки учасників провадження;
- повноваження Комісії та уповноважених;
- порядок встановлення фактичних обставин;
- правила дослідження доказів;
- порядок прийняття висновків;
- порядок їх реалізації та обліку;
- правила зберігання матеріалів.

Заходи реагування та розвиток механізмів забезпечення доброчесності (відповідно до статті 19 п.1 ЗУ «Про академічну доброчесність»)

Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

1) виховні заходи;

2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;

3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;

4) інституційні заходи реагування.

Принципи реагування на порушення академічної доброчесності (відповідно до статті 20 п.1. ЗУ «Про академічну доброчесність»)

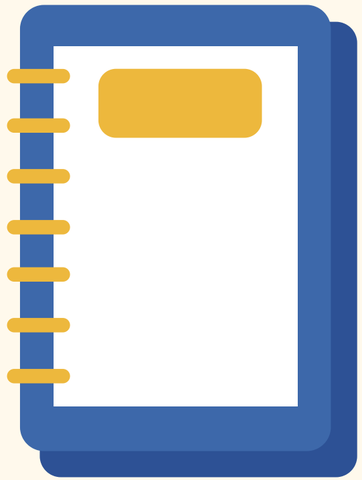
- обов’язковість і своєчасність реагування;
- неупереджене (недискримінаційне) ставлення до осіб, стосовно яких надійшло повідомлення про можливе порушення ними академічної доброчесності;
- обов’язковість встановлення вини особи у вчиненні нею порушення академічної доброчесності;
- співмірність порушення і заходів реагування;
- притягнення до академічної відповідальності виключно за діяння (дії чи бездіяльність), які на момент їх вчинення порушували встановлені вимоги чи заборони;
- прозорість процедур розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, визначення заходів реагування на встановлені порушення.

Санкції до особи, якій присуджено ступінь вищої освіти

У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (ч. 5 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого:

1) заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:
виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління закладу освіти, наукової установи з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;
позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;
позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;
позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;
заборона претендувати на присвоєння педагогічного (вченого) звання на строк від одного до трьох років;
виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого закладом вищої освіти, науковою установою, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;
відрахування здобувача наукового ступеня;
позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій);
позбавлення наукового ступеня;
позбавлення вченого звання;
позбавлення педагогічного звання;
позбавлення кваліфікаційної категорії;
позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою;

Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого:

2) заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:

догана;

звільнення із закладу освіти, наукової установи.

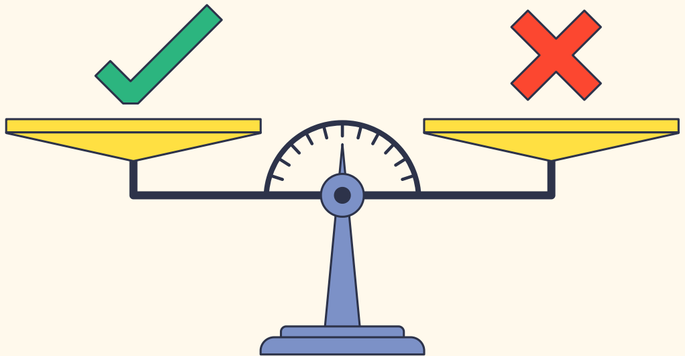

Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:
відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;
усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
повторне виконання завдання;
2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:
повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;
повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);
позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;
позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою, на строк від одного до трьох років;
позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;
виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;
відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);
відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

Санкції до вступника, учасника конкурсу

- припинення участі у конкурсі;
- скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності) (ч. 6 ст. 22 Закону України «Про академічну доброчесність»).

Права осіб, щодо яких розглядаються повідомлення про порушення академічної доброчесності (відповідно до статті 37 п. 6 ЗУ «Про академічну доброчесність»)

Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, має право особисто або через свого представника:

- бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення;
- бути поінформованою про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду повідомлення;
- ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності, надавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;
- брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

